

Prognoza cen rynkowych podstawowych produktów rolno-żywnościowych

Tadeusz Plichta

Rynek zbóż

W miesiącu wrześniu 2014 r. przeciętna cena pszenicy konsumpcyjnej ukształtowała się na poziomie 666 zł/t, jęczmienia paszowego 560 zł/t, a żyta konsumpcyjnego 501 zł/t. W odniesieniu do cen sprzed roku jęczmień paszowy był o 18% tańszy, pszenica konsumpcyjna o 6% tańsza, natomiast żyto konsumpcyjne o 6% droższe. We wrześniu ub.r. za kukurydzę płacono 734 zł, o 5% mniej niż w roku 2013.

Czynniki wpływające na poziom cen to: zapasy początkowe, poziom produkcji, zużycie krajowe i handel zagraniczny.

Biorąc pod uwagę rekordowe zbiory i zmniejszenie eksportu, ocenia się, że w Polsce zapasy zbóż pod koniec sezonu 2014/2015, pomimo wzrostu zużycia, mogą być około 1 mln ton większe od zapasów na początku sezonu. Ocenia się, że w sezonie 2014/2015 produkcja trzody chlewnej i drobiu będzie rosła, co spowoduje zwiększenie popytu wewnętrznego na zboża. Zużycie na cele konsumpcyjne prawdopodobnie ulegnie dalszemu niewielkiemu zmniejszeniu. Łącznie krajowe zapotrzebowanie na zboże w sezonie 2014/2015 może wynieść około 28 mln ton wobec 26,6 mln ton w poprzednim sezonie. Z uwagi na dobre zbiory na świecie, w tym w Europie i w Polsce, ocenia się, że ceny skupu zbóż w kraju, do końca marca 2015 r. mogą utrzymać się na poziomie cen ubiegłorocznych.

Uwzględniając aktualną i przewidywaną sytuację popytowo-podażową oraz wahania sezonowe, przewiduje się, że przeciętne ceny skupu zbóż w Polsce do marca 2015 r. mogą kształtować się następująco:

pszenica ogółem	660 - 710 zł/t,
pszenica konsumpcyjna	690 - 740 zł/t
żyto	530 - 570 zł/t.

Rynek wieprzowiny

W 2014 r. ceny żywca wieprzowego kształtowały się na poziomie niższym niż rok wcześniej. Spadek krajowych cen trzody chlewnej wynikał, ze zwiększenia podaży wieprzowiny na rynku unijnym, w efekcie rosyjskiego embarga (nałożonego w styczniu 2014 r.) na import tego gatunku mięsa z UE oraz ze wzrostu produkcji w Polsce. We wrześniu 2014 roku, w Polsce, średnia cena zakupu żywca wieprzowego, płacona przez zakłady mięsne objęte monitoringiem Zintegrowanego Systemem Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW, ukształtowała się na poziomie 4,65 zł/kg i była o 20% niższa niż rok wcześniej.

Czynniki wpływające na poziom cen skupu trzody chlewnej to: pogłowie trzody chlewnej i jej produkcja, handel zagraniczny i spożycie.

Od początku 2014 r. w Polsce zwiększa się liczebność świń. Według danych GUS, w minionym roku najbardziej wzrosła liczebność tuczników, których było o 8% więcej niż przed rokiem. W tym samym okresie populacja prosiąt i warchlaków zwiększyła się o 4%, a loch prośnych o 3%. Do wzrostu krajowego pogłowia trzody chlewnej przyczynił się przywóz żywca, który (zgodnie ze wstępnymi danymi Ministerstwa Finansów) w okresie pierwszych ośmiu miesięcy 2014 roku osiągnął poziom 3,6 mln sztuk - o 8% wyższy niż w porównywalnym okresie 2013 roku. Zmiany w pogłowie trzody chlewnej w Polsce, odnotowane w 2014 roku, zapowiadają dalszy jego wzrost.

Z Polski, w okresie pierwszych ośmiu miesięcy 2014 roku, wyeksportowano 396 tys. ton żywca, mięsa, tłuszczów i przetworów wieprzowych - o 13% mniej niż w roku 2013. Ujemne saldo polskiego handlu zagranicznego wieprzowiną wyniosło 139 tys. ton, wobec 78 tys. ton rok wcześniej. W 2015 roku przewiduje się wzrost eksportu i ograniczenie importu wieprzowiny.

Po akcesji Polski do UE krajowe ceny skupu trzody chlewnej w dużym stopniu są uzależnione od unijnych cen wieprzowiny i kursu złotego w relacji do euro. Z uwagi na zwiększoną podaż wieprzowiny w UE, w tym również w Polsce, ocenia się, że w prognozowanym okresie żywiec wieprzowy może być tańszy niż w analogicznych okresach poprzedniego roku.

Zespół ekspertów, uwzględniając wahania sezonowe, przewiduje, że do marca 2015 r. krajowe ceny skupu żywca wieprzowego mogą kształtować się na poziomie 4,20 - 4,50 zł/kg.

Rynek wołowiny i cielęciny

Znaczący wzrost krajowej produkcji żywca wołowego, w pierwszej połowie 2014 r., przyczynił się do dalszego spadku cen bydła. W trzecim kwartale 2014 roku ponownie nastąpił spadek cen skupu bydła. Według GUS, w sierpniu 2014 r. bydło ogółem skupowano po 5,99 zł/kg - o 0,5% taniej niż przed rokiem. Cena młodego bydła opasowego ukształtowała się na poziomie nieco wyższym (0,3%) niż w analogicznym okresie roku 2013 i wynosiła 6,28 zł/kg.

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy (IERiGŻ – PIB) ocenia, że w 2014 r. krajowa produkcja żywca wołowego wyniosła około 800 tys. ton. Produkcja żywca wołowego była nieco mniejsza niż w roku poprzednim. W pierwszej połowie 2015 r., w produkcji żywca wołowego prawdopodobnie utrzyma się tendencja wzrostowa. W 2014 r. na relatywnie wysokim poziomie utrzymywał się skup cieląt. Według danych GUS, w okresie styczeń - sierpień minionego roku, do skupu dostarczono blisko 369 tys. ton żywca wołowego (o 13% więcej niż w tym samym okresie roku 2013) oraz 8 tys. ton żywca cielęcego (o 49% więcej niż przed rokiem).

Eksport wołowiny z Polski w roku 2014 utrzymywał się na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego. Wywóz mięsa, stanowiącego 88% eksportu całego asortymentu wołowego, był mniejszy o 1%, a żywca o 24% mniejszy. Zwiększeniu, w odniesieniu do analogicznego okresu 2013 roku, uległ eksport przetworów wołowych. W pierwszej połowie 2015 r. przewidywane jest dalsze jego zwiększenie.

W Polsce konsumpcja wołowiny od wielu lat wykazywała tendencję spadkową. Był to efekt m.in. wysokich cen mięsa i przetworów wołowych, zwłaszcza w relacji z innymi rodzajami mięsa. Przewidywana poprawa sytuacji dochodowej ludności w 2014 roku, a także w 2015 roku oraz doskonałej jakości mięsa kulinarne mogą przyczynić się do wzrostu spożycia wołowiny.

Ze względu na ukierunkowanie polskiej produkcji wołowiny na eksport na rynek unijny, ceny skupu bydła w Polsce w dużym stopniu są uzależnione od unijnych cen wołowiny i kursu złotego w relacji do euro. Utrzymujący się światowy popyt na wołowinę może stymulować wzrost cen tego mięsa, a rosnąca produkcja zarówno na świecie, jak i w UE będzie hamowała dynamikę.

Zdaniem ekspertów, ceny skupu żywca wołowego, w okresie objętym prognozą, prawdopodobnie będą stabilne i ukształtują się na poziomie zbliżonym do notowanych w analogicznych okresach lat poprzednich. I tak ceny w marcu 2015 mogą kształtować się następująco:

bydło ogółem	5,90 - 630 zł/kg,
młode bydło rzeźne	6,10 - 6,50 zł/kg.

Rynek drobiu

W okresie pierwszych ośmiu miesięcy 2014 roku, z uwagi na dużą podaż żywca z produkcji krajowej, ceny skupu kurcząt kształtowały się na poziomie o 4 - 8% niższym niż w analogicznym okresie 2013 r. Według Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW, pod koniec września 2014 r. kurczęta brojlery skupowano po 3,68 zł/kg, zaś ceny skupu indyków ukształtowały się na poziomie 5,89 zł/kg i były o 7% wyższe niż rok wcześniej.

Czynnikami wpływającymi na poziom cen skupu są: poziom produkcji i skup mięsa drobiowego, handel zagraniczny i spożycie.

Produkcja żywca drobiowego w Polsce wykazuje tendencję wzrostową. W 2014 r. nastąpił wzrost pro-

dukcji drobiu o 8%. W 2015 r. przewiduje się dalszy wzrost produkcji drobiarskiej, ale dynamika tego wzrostu ulegnie ograniczeniu. Sygnałem potwierdzającym wzrost produkcji drobiarskiej w 2014 r. jest rosnący skup żywca drobiowego. Zakłady drobiarskie skupiły go więcej o 11% niż rok wcześniej.

Utrzymuje się również wzrostowa tendencja w eksporcie. Zgodnie z prognozą Komisji Europejskiej, będzie miało to niewielki wpływ na eksport z UE, ponieważ ograniczony wywóz do Rosji będzie rekompensowany wzrostem eksportu na rynki azjatyckie. Ponadto konkurencyjne ceny polskiego drobiu, przy przewidywanym wzroście konsumpcji drobiu w UE, stwarzają dobre perspektywy dla dalszego eksportu.

W ostatnich latach odnotowano także wzrost konsumpcji drobiu w Polsce, który jest konkurencyjny cenowo wobec mięsa czerwonego oraz innych produktów będących źródłem białka zwierzęcego, a także dzięki walorom dietetycznym drobiu i łatwości przygotowania go do spożycia. Ocenia się, że w pierwszym kwartale 2015 r. ceny będą kształtować się na poziomie umiarkowanie wyższym niż w 2014 r.

Uwzględniając wahania sezonowe, zespół ekspertów prognozuje, że przeciętne ceny skupu kurcząt brojlerów do marca 2015 r. mogą kształtować się na poziomie **3,70 - 4,00 zł/kg.**

Rynek mleka i produktów mleczarskich

W Polsce od 2009 r. następuje redukcja pogłowia krów mlecznych. Według danych GUS, w czerwcu 2014 r. było 2309 tys. krów mlecznych - około 52 tys. mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

W wyniku spadku cen skupu surowca i pogorszenia opłacalności produkcji, w pogłowiu krów utrzyma się tendencja spadkowa. Rosnąca wydajność mleczna krów z nadwyżką rekompensuje spadek pogłowia. IERiGŻ-PIB ocenia, że w 2014 r., przy wzroście wydajności mlecznej o ponad 4%, do 5520 litrów/sztukę, produkcja mleka może być o 2,5% większa niż w roku 2013 i wynieść 12,6 mld litrów. Jednocześnie rośnie towarowa produkcja mleka.

Wysokie ceny produktów mleczarskich, utrzymujące się w 2014 r., stymulowały dalszy wzrost produkcji mleka, a jednocześnie ograniczyły dynamikę światowego popytu. W Polsce, w 2014 r., przy zwiększonej podaży, notowany był dalszy spadek cen mleka. Efektem tej sytuacji są notowania cen w drugiej połowie 2014 r. i dekonjunktura, którą dodatkowo pogłębiło embargo rosyjskie na import przetworów mlecznych.

Przewidywany wzrost produkcji artykułów mleczarskich, przy nasilonej konkurencji ze strony innych producentów tych artykułów, może spowodować spadek cen masła na rynku krajowym.

Eksperti oceniają, że ceny mleka i produktów mleczarskich w 2015 r. będą kształtować się następująco:

mleko surowe	118 - 126 zł/hl,
masło w blokach	13,00 - 14,00 zł/kg,
mleko odtłuszczone	10,30 - 11,00 zł/kg. ■